

Dr. Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo

O VSEBINI

Tokratno številko revije začenjamo z izjemno pomembnim sporočilom za učitelje: če želimo učence (na)učiti razmišljati, potem moramo zakonitosti razmišljanja prepričljivo demonstrirati! Tanja Rupnik Vec v svojem prispevku pokaže, kako nam razumevanje zakonitosti mišljenja lahko pomaga do ozaveščanja lastnih miselnih procesov, do učinkovitega razmišljanja ter do smiselnega odločanja in ravnanja. Avtorica celo zapiše izzivalno tezo, da lahko zgolj učitelj, ki poglobljeno razume zakonitosti mišljenja in ki sam učinkovito razmišlja in rešuje probleme, kompetentno usmerja učenčevo razmišljanje.

V času, ko množica beguncev, med njimi tudi najbolj ranljivi – mladoletni otroci brez spremstva – trkajo na naša vrata in na našo vest ter nagovarjajo naše sočutje in solidarnost – postaja sprejemanje, spoštovanje in negovanje multikulturalnosti vse bolj aktualen izziv. O izzivih multikulturalnosti v vzgojno-izobraževalnih institucijah in svojih izkušnjah s spoprijemanjem z njim piše Anja Kristan. Avtorica izčrpno osvetli teoretična izhodišča in problematiko multikulturalnosti ter – naslanjajoč se na številne avtorje – nakaže, katera pedagoška načela in organizacijske oblike dela bodo omogočili demokratiziranje šolske prakse. Poznavanje načel in značilnosti medkulturnega izobraževanja, medkulturnih kompetenc in multikulturnega dialoga za spodbujanje enakih možnosti, udeležnosti in opolnomočenja udeležencev pedagoškega procesa postaja vse pomembnejše področje profesionalnega razvoja in delovanja pedagoških delavcev. Ta načela ilustrira z lastnim primerom iz vrtca ter pokaže nekaj praktičnih vidikov udejanja multikulturalnosti v praksi.

Z izzivi, ki jo šolam prinaša multikulturalnost, se ukvarja tudi članek avtoric Maruše Komotar, Mire Metljak in Gabrijele Nagode, namenjen otrokovim pravicam v šoli. Članek se osredotoča predvsem na koncept pravičnega pripoznanja in na metodo opolnomočenja kot eno izmed mogočih rešitev. Avtorice kot ključni vzvod za opolnomočenje utemeljujejo participacijo vseh udeleženih pri načrtovanju vzgojnega koncepta. To je še posebej pomembno glede na ugotovitve raziskav, ki jih v članku citirajo avtorice, namreč da več kot polovica dijakov srednje poklicne in strokovne šole doživlja, da jih odrasli redko ali nikoli ne poslušajo in da ne upoštevajo njihovega mnenja. Tako jim, pravijo avtorice, »... jemljejo pravico do izražanja mnenja, posredno pa jim tudi onemogočajo vpliv na odločitve, ki zadevajo njihovo prihodnost.«

Svojevrsten izziv, ki ga pred učitelje postavlja drugačnost, so tudi dvojno izjemni učenci. Nataša Satler ob uvodni osvetlitvi te problematike predstavi kvalitativno študijo treh dvojno izjemnih učencev, usmerjeno na ugotavljanje njihove samopodobe. Zgovorni nizki rezultati vseh treh so spodbudili snovanje ukrepov za krepitev njihove pozitivne samopodobe. S tem prispevkom nadaljujemo prakso objavljanja primerov obravnave otrok s posebnimi potrebami, ki smo jo začeli v lanski številki in za katero se nadejamo, da bo postala redna.

V tokratni številki se Vincenc Filipič loteva še enega perečega problema, in sicer izbire učbenikov in delovnih zvezkov s strani učiteljev, primerjave njihovih cen in implikacij, ki jih ima to za njihovo izbiro in dostopnost.

Vzgojne problematike se lotevata Tanja Kranjec in Alenka Kostanjevec, in sicer na primeru obravnave trme, Maja Sever pa na primeru kolaža opisuje inovativne učne pristope pri likovni vzgoji.

Zaključujemo z zavidljivo obletnico Pedagoškega inštituta, ob kateri »legenda« slovenske šolske stroke, Barica Marentič Požarnik, z nami deli svojo razmišljanje spodbujajočo osebno refleksijo prehojene strokovne poti.